

Beszélgetés **dr. Farkas Györggyel**, a Magyar Szabványügyi Testület elnökével

Az EUROCODE-ok bevezetésének helyzete

A második generációs tartószerkezeti tervezési szabványokat az EU-tagországoknak, így Magyarországnak is 2027 októberéig kell teljeskörűen bevezetniük nemzeti szabványrendszerükbe, és 2028 áprilisáig vissza kell vonni az első generációs angol és nemzeti nyelvű szabványokat.

– Változások várhatók az építmények tartószerkezeti tervezésének elveit és módszereit tartalmazó EUROCODE-szabványok területén. Mi ennek az előzménye, illetve oka?

– Ismeretes, hogy az építmények tartószerkezete tervezésének elveit és módszereit az 58 részből álló, mintegy ötezer oldal terjedelmű EUROCODE-szabványcsalád tartalmazza. Ezek első generációs változatát 2002 és 2007 között dolgozta ki és jelentette meg az európai szabványügyi szervezet, a CEN. Bevezetésük határideje a nemzeti szabványrendszerbe európai szinten – így Magyarországon is – 2011 volt. A kidolgozásuk, illetve a kiadásuk óta bekövetkezett műszaki fejlődés és a jogszabályi változások, valamint a szabványok gyakorlati alkalmazásának tapasztalatai miatt vált szükségessé korszerűsítésük.

– Az első generációs szabványok bevezetése enyhén szólva sem volt zökkenőmentes, a szakma egy része meglehetősen idegenkedett az átállástól. Mi volt ennek az oka?

– 2002-ben, amikor európai szinten elkezdődött a tervezési szabványok kidolgozá-

sa, az érintett hazai szakemberek egy része nem figyelt fel erre, pedig sok híradás és beszámoló foglalkozott a témával. Számos konzultáció és szakmai fórum tárgya volt az európai szabványok bevezetésének szükségessége. A külföldi cégek magyarországi beruházásain dolgozó tervezőirodák, illetve egyéni vállalkozó tervezőknek már az EUROCODE szerint kellett dolgozniuk. Az egyetemen pedig az EUROCODE-szabványokkal kapcsolatos ismereteket a tananyag részévé tettük. Mindezek ellenére – visszatekintve erre az időszakra – úgy tűnik, mintha a szakma egy része nem vette volna komolyan a tervezési előírások várható változását, valamint azt sem, hogy ezek átvételét, alkalmazását senki nem kerülheti el. Sokan úgy gondolták, létezik olyan hazai lobbierő, amely elegendő ahhoz, hogy Magyarországot felmentsék az EUROCODE-ok alkalmazása alól, vagy ha ez nem lehetséges, akkor legalább ahhoz, hogy Magyarország számára a távolabbi időben

– többéves távlatban – jelöljenek ki új bevezetési határidőt. Végül az eredeti határidőhöz képest fél év türelmi időt kaptunk az EUROCODE-szabványok bevezetésére a nemzeti szabványrendszerbe, illetve ezzel egyidejűleg az ezekkel átfedésben lévő nemzeti szabványok visszavonására. Ez 2011 végére megtörtént, ami sokakat a széles körű publikácitás ellenére is váratlanul ért. Az EUROCODE-szabványok egy része magyarul, a többi angol nyelven vált a magyar nemzeti szabványállomány részévé.

– A szabványok magyar nyelvű változatának hiánya jelentősen hozzájárult az első generációs szabványok alkalmazásának nehézségéhez, elutasításához. Ez akkor, illetve a bevezetésüket követően hogyan alakult?

– 2011-ben a magyar nyelvű szabványok hiánya valóban aggodalomra adott okot. A még angol nyelvű változatok magyar nyelvű kiadása, megjelenése bizonytalan-

A második generációs Eurocode szabványok vezérszabványai

Tervezési alapok
MSZ EN 1990:2024
Megjelent: 173 o.

Terhek
MSZ EN 1991-1-1 -- 7
Megj: 2025. őszi

Geotechnika
MSZ EN 1997-1:2024
Megj: 2025. tavasz

Földrengés
MSZ EN 1998-1
Megj: 2025. tavasz

Betonszerkezetek
MSZ EN 1992-1-1:2024
Megjelent: 403 o.

Acélszerkezetek
MSZ EN 1993-1-1:2024
Megjelent: 121 o.

Üszvérszerkezetek
MSZ EN 1994-1-1
Megj: 2026. őszi

Faszervezetek
MSZ EN 1995-1-1
Megj: 2026. tavasz

Falazott szerkezetek
MSZ EN 1996-1-1:2024
Megjelent: 138 o.

Alumíniumszerkezetek
MSZ EN 1999-1-1:2024
Megjelent: 372 o.

Üvegszerkezetek
MSZ EN 19100-1
Megj: 2027. tavasz

nak tűnt a korlátozott pénzügyi- és humán erőforrás miatt. Szerencsére a szükséges pénzügyi források nagy részét – hasonlóan a 2011 előtti időszakhoz – mégiscsak sikerült európai pályázatokból előteremteni. Ezt egészítette ki valamennyi kormányzati támogatás és az MSZT hozzájárulása saját forrásból. A humán erőforrás – a pénzügyi háttér birtokában – már mozgósítható volt. A munka szervezését, koordinálását, szakmai irányítását, illetve szakértői hitelesítését az MSZT/MB 119 Teherhordó szerkezetek erőtani tervezése nemzeti szabványosító műszaki bizottság látta el. Az MSZT így végül ki tudta adni 44 darab EUROCO-

DE-szabvány magyar nyelvű változatát. A tapasztalatok és a szakmai közvélemény szerint ezek a szabványok nagy részben lefedték az igényeket. Újabb magyar nyelvű változatok kiadására ugyanis nem mutatkozott széles körű, sürgető igény. Ez alapján vélelmezhető, hogy az első generációs EUROCODE-szabványok magyar nyelvű változatai kiadása terén megfelelő, az érintettek számára elfogadható helyzet alakult ki.

– **Az előzőek alapján úgy tűnik, a szabványosítók munkájának és a korábban rendelkezésre álló pénzügyi forrásoknak köszönhetően kialakult**

az igények, a lehetőségek és a szabványosítás kínálatának egyensúlya. Az előttünk álló változások hogyan fogják ezt befolyásolni?

– A második generációs szabványokat az EU-tagországoknak, így Magyarországnak is 2027 októberéig kell teljeskörűen bevezetniük nemzeti szabványrendszerükbe, és 2028 áprilisáig vissza kell vonni az első generációs angol és nemzeti nyelvű szabványokat. „Eltűnik” tehát a mintegy ötezer oldalnyi magyar nyelvű első generációs tervezési szabványállomány. A helyébe a második generációs – nagyobb terjedelmű, sok esetben jelentős újdonságokat tartalmazó – szabványállomány lép angol nyelven. Magyar nyelven annyi fog rendelkezésre állni, amennyinek addigra sikerül a magyar nyelvű változatát elkészíteni, megjelentetni, illetve kiadni. Tekintettel arra, hogy az első generációs EUROCODE-szabványok bevezetésekor sok nehézséget és zavart okozott a magyar nyelvű változatok hiánya, célszerűnek és szükségesnek tűnik a második generációs angol nyelvű szabványok magyar változatai kidolgozásának és kiadásának mielőbbi elkezdése és – legalább az alapszabványok esetében – 2028. április előtti befejezése. Ha a magyar nyelvű változatok megjelenése elmarad, késik vagy nem teljes körű, akkor sajnos nem zárható ki, hogy megismétlődik az első generációs szabványok esetében tapasztalt zavar, nehézség és felbolydulás. Felborul az első generációs szabványállomány esetében kialakult és megszokott szabványigény-szabványkínálat egyensúlya. Csorbát szenved az egységes értelmezés, a széles körű használat és ezzel meggyengül a magyar építésgazdaság hazai, európai és nemzetközi versenyképessége is.

– **Mekkora feladatot jelent a második generációs EUROCODE-szabványállomány magyar nyelven szükséges és elegendő részének megjelentetése? Mik ennek a feltételei?**

– Ha az első generációs szabványok magyar nyelvű változata arányához hasonlóan szeretnénk elérni, akkor a következőket kell figyelembe venni. Eddig öt új – második ge-

Szívesen fogadunk az angol nyelvű szövegek értelmezéséhez minden szakmai segítséget.

nerációs – EUROCODE „vezérszabvány” jelent meg. Ezeket 2027-ig folyamatosan követi a többi is: 2025-ben három, 2026-ban kettő, 2027-ben pedig egy. Az MSZT elkészített egy tervezetet, mely szerint a „vezérszabványokhoz” kapcsolódó korszerűsített európai szabványok közül 2025-ben négy, 2026 és 2027 között tizenegy, 2028 és 2029 között pedig tizenhat európai szabványnak kellene kiadni a magyar nyelvű változatát. Ezek szerint 2029 végéig hozzávetőlegesen összesen mintegy négyezer angol nyelvű szabványoldal magyar nyelvű változatát kellene elkészíteni, melynek becsült összköltsége a következő három évre összesen mintegy 80-90 millió forint. Ezen belül az alapszabványok magyar változatát 2028. április végéig kellene megjelentetni. A magyar nyelvű változatok kiadásának jelentős az idő-, a pénz- és a humán erőforrás-igénye. Az idő elegendő lenne, ha az intenzív munka már most elkezdődne. Erre azonban jelenleg nincs sok remény. Nem áll rendelkezésre ugyanis a szükséges pénzügyi fedezet. Az európai pályázati lehetőség megszűnt. Eddigi próbálkozásaink során nem tapasztaltunk támogatási szándékot sem a kormányzat, sem a gazdaság szereplői részéről. Az MSZT szabványosításra fordítható pénzügyi forrása pedig mind jobban csökken, mivel magunknak kell fedeznünk a nemzetközi munka – a tagdíjak – egy részének költségeit az erre szánt, mind szűkebb kormányzati támogatás miatt. Következésképpen az EUROCODE-szabványcsalád második generációs szabványainak magyar nyelven igényelt tagjai és az ezeket kiegészítő nemzeti mellékletek kiadásának egyelőre nincsenek meg a feltételei. Pénz hiányában ugyanis az ehhez szükséges humán erőforrás – fordítók és műszaki szakértők – sem mozgósítható.

– **Hogyan lehetne ezen változtatni, kinek és mit kellene tennie, hogy a szakmagyakorlók, a beruházók, a megrendelők, a hatóságok, a vizsgálók és az ellenőrző szervezetek, az oktatási intézmények és nem utolsósorban a jogalkotók 2028 nyarán/őszén egyik napról a másikra ne szembesüljenek azzal, hogy a mindennapi munkájukhoz nélkülözhetetlen szab-**

ványok csak angol nyelven állnak rendelkezésre?

– Az világos és egyértelmű, hogy 2028 áprilisában az MSZT-nek kötelezően vissza kell vonnia az első generációs EUROCODE-szabványokat. Ezt követően csak a második generációs szabványok maradnak magyar nemzeti szabványként – függetlenül attól, hogy csak angolul érhetőek el, vagy magyar nyelven is megjelentek. A magyar nyelvű megjelenés támogatottságának növelése, mondhatni megteremtése érdekében talán az a legfontosabb, hogy a kérdésben felsoroltak – a szakmagyakorlók, a beruházók, a megrendelők, a hatóságok, a vizsgálók és az ellenőrző szervezetek, a jogalkotók, az oktatási intézmények – tudomásul vegyék a második generációs EUROCODE-szabványok megjelenését és ennek következményeként a magyar nyelvű változatok esetleg bekövetkező hiányát. Annak is tudatosodnia kell az érintettekben, hogy ez a folyamat az EU építőipari jogi szabályozásából következik, így senki sem bújhat ki alóla, senki számára nem kerülhető el. Azon a téves elképzelésen is túl kell lépni, hogy a szabványok magyar nyelvű kiadása az MSZT érdeke, azon pedig végképp, hogy ennek feltételeit – kiemelten a pénzügyi feltételeket – az MSZT kell, hogy megteremtse. Ha az érdekeltek nem jelzik és hangoztatják minden fórumon és a kapcsolatokon keresztül ilyen irányú igényeiket, saját támogatással nem támasztják alá, illetve nem igazolják a magyar nyelvű megjelenés szükségességét, akkor az MSZT minden kezdeményezése hiteltelen, súlytalan lesz. Az a kép, az a gyanú alakul ki, hogy az MSZT nem valós, hanem mondva csinált igényekre hivatkozva próbál pénzt szerezni valamiféle „légből kapott, szükségtelen” szabványosítási munkára. Sajnos ezt már megtapasztaltuk. Nagyon rossz érzés és visszatartó hatással van újabb próbálkozásainkra. A közelmúltban például kormányzati támogatásért kilincsettünk, de nem jártunk sikerrel forráshiány miatt. Tárgyalópartnereink azonban, segítő szán-

dékkal, megkeresték ebben az ügyben az egyik velük szoros kapcsolatban álló tekintélyes építőipari szakmai szervezetet, de ennek képviselője értetlenül állt a támogatásra vonatkozó kérés előtt. Mint mondta, nem érti, hogy miért lenne számukra fontos a szabványok magyar nyelvű változata kiadásának támogatása. Egy szakmai szervezet ilyen jellegű megnyilvánulása kérdésessé teszi a magyar nyelvű változatok szükségességét és ezzel a pénzügyi források előteremtésének lehetőségét is.

– Bármelyik potenciális támogató felteheti ezek után a kérdést: ha a szakmának nem fontos, miért támogassam?

– Meggyőződésem, hogy az érdekeltek széles körű, következetes, egyértelmű és kitartó lobbizása, példamutató, segítő szándékú közreműködése pozitív hatással lehet a támogatások odaítélésére, illetve elnyerésére, így a magyar nyelvű változatok megjelentetésére is. Lényeges, hogy bármely támogatás az EUROCODE-szabványok magyar nyelvű változata kiadásának pénzügyi fedezetét képezi. Annak számos összetevőből álló költségét fedezi. Nem az MSZT fenntartási költségeinek forrása. Számunkra az is komoly segítség, ha megkapjuk a saját használatra már esetleg magyarra lefordított szövegeket. Szívesen fogadunk az angol nyelvű szövegek értelmezéséhez minden szakmai segítséget, akár a szabványosítóbizottságban, akár munkacsoportban, de elektronikus formában beküldött észrevételek formájában is. A részünkre átadott magyar szövegváltozatokat javaslatként és nem engedély nélküli, illegális fordításként kezeljük, de lehetőséget adunk „anonim” leadásra is. Nyilvánvaló, hogy a felsoroltakon túl más formában is lehet segíteni, támogatni a magyar nyelvű változatok kidolgozását, megjelenését. Meggyőződésem, hogy a jelenlegi, túlzott derűlátásra okot nem adó helyzet ellenére is megjelentethető a második generációs EUROCODE-szabványok közül azoknak a magyar nyelvű változata, amelyeket az érdekeltek szükségesnek tartanak. Ehhez azonban nélkülözhetetlen az érdekeltek, a szakmagyakorlók aktív részvétele és önzetlen támogatása.